

Święto Trzech Króli w polskim prawie powszechnie obowiązującym

Autor tekstu: **Jakub Znamierowski**

Według Biblii [1]:

¹ Gdy zaś Jezus narodził się w Betlejem
w Judei za panowania króla Heroda, oto
Mędrcy ze Wschodu przybyli do Jerozolimy
² i pytali: < żydowski? Ujrzelśmy bowiem jego gwiazdę
na Wschodzie i przybyliśmy oddać mu pokłon >>. [2]

Nie znalazłszy „króla żydowskiego” w Jerozolimie, „Mędrcy ze Wschodu” zostali skierowani przez króla Heroda do Betlejem:

(...) ⁹ Oni zaś
wysłuchawszy króla, ruszyli w drogę. A oto
gwiazda, którą widzieli na Wschodzie, szła
przed nimi, aż przysłała i zatrzymała się nad
miejscem, gdzie było Dziecię. ¹⁰ Gdy ujrzeli
gwiazdę, bardzo się uradowali. ¹¹ Weszli do
domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jego Ma-
ryją; upadli na twarz i oddali Mu pokłon.
I otworzywszy swe skarby, ofiarowali Mu dary:
złoto, kadzidło i mirrę. ¹² A otrzymawszy we
śnie nakaz, żeby nie wracali do Heroda, inną
drogą udali się do swojej ojczyzny. {P:3|Ibidem, Mt 2, 9 – 12}

Tyle o Trzech Mędrcach, czy też, jak popularniej się chyba obecnie ich w Polsce określa, Trzech Królach, mówi Pismo Święte chrześcijan. Ich święto, Święto Trzech Króli lub też Święto Objawienia Pańskiego, obchodzone jest zgodnie z tradycją katolicką dnia 6 stycznia. Jego celem jest uczczenie objawienia się Boga ludziom. Ma ono również swoje podstawy w polskim porządku prawnym. Niniejszy artykuł poświęcony jest podstawom normatywnym wzmiankowanego święta w polskim prawie powszechnie obowiązującym. Pozwolę sobie w nim pokrótce opisać uregulowanie tegoż święta w II Rzeczypospolitej i w okresie PRL, szczegółowiej natomiast omówię jego obecne podstawy prawne i wiążące się z nimi dylematy natury konstytucyjnej.

Święto Objawienia Pańskiego wpisane było do polskiego porządku prawnego jeszcze w okresie międzywojennym. Na podstawie ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego [4] zostało wydane rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 listopada 1924 r. o dniach świątecznych [5] wymieniające w swoim § 1 dni świąteczne, wolne od pracy *stosownie do obowiązujących przepisów*, wśród których znalazło się Trzech Króli przewidziane na dzień 6 stycznia. Mocą dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1938 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na Odzyskane Ziemie Śląska Cieszyńskiego [6] Trzech Króli zostało uznane za święto także na terytorium wymienionym w tytule tejże ustawy przyłączonym do Rzeczypospolitej na kilka dni przed jej uchwaleniem.

Pozycję normatywną Święta Trzech Króli jako dnia wolnego od pracy potwierdziła ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy [7] (dalej: ustawa o dniach wolnych od pracy), która wymieniała je w art. 1 pkt. 1 lit. b. W 9 lat później ustawa z dnia 16 listopada 1960 r. o zmianie ustawy o dniach wolnych od pracy [8] zniósła owo święto, stanowiąc, iż lit. b art. 1 pkt. 1 ustawy o dniach wolnych od pracy się skreśla.

Sytuacja w tej materii w ciągu prawie 50 kolejnych lat nie uległa zmianie. Przełom przyniosła dopiero ustawa z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw [9] (dalej: ustawa z dnia 24 września 2010 r.). Owymi zmienionymi niektórymi innymi ustawami są przywołana już ustawa o dniach wolnych od pracy [10] oraz ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej [11] (dalej: ustawa o stosunku Państwa do Kościoła). Ustawa z dnia 24 września 2010 r., uchwalona z inicjatywy Racionalista.pl

posłów Platformy Obywatelskiej, której projekt został przegłosowany w trzecim czytaniu ogromną większością głosów (370 posłów za przyjęciem projektu ustawy, 44 było przeciw, 1 poseł wstrzymał się od głosu) [12], weszła w życie 1 stycznia 2011 r. Ustawa z dnia 24 września 2010 r. wprowadziła do art. 130 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy [13] (dalej: Kodeks pracy) § 2¹, który stanowi:

Jeżeli zgodnie z przyjętym rozkładem czasu pracy święto przypada w dniu wolnym od pracy, wynikającym z rozkładu czasu pracy w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, to nie obniża ono wymiaru czasu pracy.

W pozostałych aktach prawnych zmienionych ustawą z dnia 24 września 2010 r. dopisano przy przepisach dotyczących dni wolnych od pracy ni mniej, ni więcej:

6 stycznia — Święto Trzech Króli,

Wzmiankowana nowelizacja już na etapie prac parlamentarnych wzbudzała duże kontrowersje. Budzi ona bowiem liczne spory dotyczące kwestii jej konstytucyjności. Zarzuty przeciwko jej zgodności z Konstytucją RP [14] można podzielić na te, dotyczące praw pracowniczych oraz te, dotyczące zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej.

Odnośnie do kwestii praw pracowniczych, to ustawie z dnia 24 września 2010 r. zarzuca się różnicowanie sytuacji pracowników w zakresie wymiaru czasu pracy i prawa do dni wolnych od pracy.

Regulacja art. 1 wymienionej nowelizacji wprowadza do Kodeksu pracy przepis, zgodnie z którym zaistnieć może sytuacja, w której przykładowo, w *przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy* w przypadku gdyby święto wypadło w sobotę, pracownik pracujący od poniedziałku do piątku musiałby pracować 5 dni w owym tygodniu i nie mógłby sobie odebrać dnia wolnego za święto przypadające w sobotę, natomiast pracownik pracujący od wtorku do soboty, pracowałby w owym tygodniu, w którym święto wypadło w sobotę, 4 dni. Biorąc tych samych pracowników, pracujących w te same dni, co w poprzednim przykładzie, w sytuacji, w której święto wypadłoby w poniedziałek, to pracownik pracujący od wtorku do soboty byłby w tym przypadku „poszkodowany” względem pracownika pracującego od poniedziałku do piątku, ponieważ nie mógłby wziąć dnia wolnego za święto wypadające w poniedziałek.

Jak z powyższych przykładów wynika, regulacja wprowadzona do Kodeksu pracy ustawą z dnia 24 września 2010 r. może prowadzić do takiej dyferencjacji sytuacji pracowników w zakresie wymiaru czasu pracy i prawa do dni wolnych od pracy, która jest dyskryminująca i stoi w sprzeczności z art. 32 Konstytucji RP głoszącym, iż:

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Nadto, art. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. uniemożliwiający pracownikom odebranie dnia wolnego za święto przypadające w dzień wolny od pracy, godzi w istotę samego święta.

Świętem bowiem wg *Małego słownika języka polskiego* jest <> [15].

Niezależnie jednak od definicji słownikowej, ustawodawca *expressis verbis* stanowi w art. 1 ustawy o dniach wolnych od pracy, iż: *Dniami wolnymi od pracy są święta w nim wymienione*. Podobnie w pkt. 1 art. 17 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła ustawodawca wyraźnie stwierdza, że: *Niedziele i następujące święta katolickie, zwane dalej „świętami”, są dniami wolnymi od pracy*. Wolne od pracy są także dni świąteczne wymienione w art. 9 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. [16] (dalej: Konkordat).

Przywołane powyżej przepisy wskazują, iż immanentną cechą świąt w świetle polskiego prawa jest to, że są one wolne od pracy. Prawo do dni wolnych od pracy gwarantuje z kolei art. 66 ust. 2 Konstytucji RP stanowiący, że:

Pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów; maksymalne normy czasu pracy określa ustawa.

Skoro zatem święto jest dniem wolnym od pracy, a ustawa zasadnicza pracownikowi do takich dni prawo przyznaje, to niekonstytucyjnym wydaje się być przepis, zgodnie z którym niemożliwym staje się dla pracowników odebranie dnia wolnego za święto wypadające właśnie w dniu wolnym od pracy, a więc przepis sankcjonujący sytuacje, w których pracownicy są „poszkodowani” ze względu na to, iż dane święto „nałożyło się” na dzień, w którym akurat nie pracują.

Druga grupa zarzutów wysuwanych przeciwko konstytucyjności ustawy z dnia 24 września 2010 r. dotyczy zobowiązań międzynarodowych RP. Wskazuje się bowiem m.in., iż ustawę ową

uchwalono niezgodnie z postanowieniami Konkordatu.

Rozważania na ten temat należy rozpocząć od wskazania, iż umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie (a takim aktem prawnym jest właśnie Konkordat) jest aktem normatywnym wyższego rzędu, a więc mającym pierwszeństwo, zgodnie z art. 91 ust. 2 Konstytucji RP, przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową. Od literalnej wykładni tego przepisu nie odbiega też Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 marca 2008 r. (SK 3/07), w którym stwierdza on, że *umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie zajmuje w hierarchii źródeł powszechnie obowiązującego prawa miejsce wyższe niż ustawa (...)* [17].

Art. 9 ust. 2 Konkordatu stanowi wyraźnie, iż rozszerzenie wykazu dni świątecznych wolnych od pracy, wymienionych w art. 9 ust. 1 Konkordatu (który to wykaz jest katalogiem zamkniętym i w którym nie wymieniono Święta Trzech Króli), *może nastąpić po porozumieniu Układających się Stron*. Oznacza to, że, aby rozszerzyć ów wykaz świąt będących dniami wolnymi od pracy, należy albo zawrzeć aneks do Konkordatu, albo zawrzeć nową umowę międzynarodową ze Stolicą Apostolską, która ustanawiałaby 6 stycznia — Święto Trzech Króli świętem będącym dniem wolnym od pracy.

Ustanowienie Święta Trzech Króli dniem świątecznym wolnym od pracy w drodze ustawy wydaje się być zatem niezgodne nie tylko z art. 9 Konkordatu (co już stanowi przesłankę do złożenia wniosku do Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ ów — zgodnie z art. 188 pkt 2 Konstytucji RP — orzeka o zgodności ustaw z umowami międzynarodowymi ratyfikowanymi na podstawie uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie), ale również z art. 9 Konstytucji RP, stanowiącym, że Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego (jest to wyrażenie w polskiej Konstytucji znanej prawu międzynarodowemu zasady *pacta sunt servanda* — umów należy dotrzymywać) w związku ze wspomnianym wcześniej art. 91 Konstytucji RP. Samowolnego rozszerzenia wykazu dni świątecznych przez polski parlament bez porozumienia ze Stolicą Apostolską nie sposób nazwać inaczej niż pogwałceniem wiążących Rzeczpospolitą postanowień prawa międzynarodowego.

Można również wskazać (i tak czyni np. PKPP Lewiatan [18]), że sam tryb uchwalenia Święta Trzech Króli jako dnia wolnego od pracy jest niezgodny z art. 146 Konstytucji RP. Święto to powinno bowiem być, jeżeli Polska zdecydowałaby się dołączyć 6 stycznia do katalogu dni świątecznych wolnych od pracy, ustanowione w drodze porozumienia ze Stolicą Apostolską, to natomiast winno nastąpić w formie aneksu do Konkordatu albo w formie nowej umowy międzynarodowej. Prowadzeniem polityki zagranicznej, zgodnie z powołanym na wstępie akapitu art. 146 Konstytucji RP, zajmuje się z kolei Rada Ministrów, do jej kompetencji należy także m.in. zawieranie umów międzynarodowych wymagających ratyfikacji, co implikuje niekonstytucyjność uchwalenia ustawy ustanawiającej Święto Trzech Króli dniem świątecznym wolnym od pracy przez podmioty nieuprawnione, tj. w tym przypadku Sejm i Senat, z pominięciem Rady Ministrów, która winna była zawrzeć porozumienie ze Stolicą Apostolską. Takie działanie Sejmu i Senatu jest również sprzeczne z art. 7 Konstytucji RP, wyrażającym zasadę legalizmu, tj. działania przez organy władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa, o czym tutaj, jak wynika z wszelkich powyższych, nie mogło być mowy.

Wymienione przeze mnie argumenty stawiają pod dużym znakiem zapytania legalizm bytności Święta Trzech Króli jako święta będącego dniem wolnym od pracy w obecnej formie w polskim prawie powszechnie obowiązującym. Zapewne części owych wątpliwości dałoby się uniknąć, gdyby Trzech Króli zostało zaliczone w poczet dni świątecznych wolnych od pracy w prawidłowym trybie przez uprawniony do tego podmiot.

W styczniu 2012 r. Święto Trzech Króli obchodzi pierwsze urodziny swojego funkcjonowania w ustawodawstwie III Rzeczypospolitej. Obecnie w Trybunale Konstytucyjnym czekają na rozpatrzenie 2 wnioski o zbadanie zgodności z Konstytucją RP ustawy z dnia 24 września 2010 r. Zostały one złożone przez NSZZ „Solidarność” oraz PKPP Lewiatan. Zgodnie z art. 190 Konstytucji RP orzeczenia TK mają moc powszechnie obowiązującą oraz są one ostateczne. Jeżeli Trybunał orzeknie o niezgodności wymienionej ustawy z polską ustawą zasadniczą, to Święto Trzech Króli może do swoich drugich urodzin nie dotrzeć.

Przypisy:

[1] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków*

oryginalnych, *Biblia Tysiąclecia*, Wydanie IV, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań - Warszawa 1990

[2] *Ibidem*, Mt 2, 1 - 2

[4] Dz.U. 1924 nr 71 poz. 687

[5] Dz.U. 1924 nr 101 poz. 928

[6] Dz.U. 1938 nr 78 poz. 534

[7] Dz.U. 1951 nr 4 poz. 28

[8] [Dz.U. 1960 nr 51 poz. 297](#)

[9] [Dz.U. 2010 nr 224 poz. 1459](#)

[10] Dz.U. 1951 nr 4 poz. 28 ze zm.

[11] [Dz.U. 1989 nr 29 poz. 154](#) ze zm.

[12] <http://orka.sejm.gov.pl/SQL.nsf/glosowania?OpenAgent&6&74&11>

[13] [Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141](#) ze zm.

[14] [Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483](#) ze zm.

[15] *Mały słownik języka polskiego* pod redakcją Stanisława Skorupki, Haliny Auderskiej, Zofii Łempickiej, Polskie Wydawnictwo Naukowe, Wydanie szóste, Warszawa 1989

[16] Dz.U. 1998 nr 51 poz. 318

[17] OTK-A 2008/2/25, Dz.U.RP 2008/41/251

[18] Można o tym przeczytać przykładowo [tutaj](#)

Jakub Znamierowski

Urodzony w 1990 roku student prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 03-01-2012)

[Oryginał.](#) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,7663>)

Contents Copyright © 2000-2011 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2011 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest

zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl